

Remissvar

Finandepartementet

E-post:

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

fi.iea.eu@regeringskansliet.se

Vårt ärendenummer: 2025/153

Ert ärendenummer: Fi2025/01916

2026-01-13

Ang. promemorian "Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034"

Tillväxtanalys ska analysera, utvärdera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av statliga åtgärder samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser har mottagit remiss (COM(2025) 555: Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, av Finansdepartementet för yttrande.

Tillväxtanalys synpunkter: Förslagets styrkor

Tillväxtanalys välkomnar förslaget till inrättande av en Europeisk konkurrenskraftsfond där tre av förslagets styrkor ligger i att:

- EKF ska samla dussintals befintliga EU-program under ett enda regelverk i stället för att ha många parallella system. Detta ökar transparens och möjlighet till samordning av insatser.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Postadress
Studentplan 3
831 40 Östersund

Kontakt
010-447 44 00
info@tillvaxtanalys.se

www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

- EKF kommer att ha tillgång till ett stort antal instrument så som: lån, bidrag, blandfinansiering, upphandling och garantier. Detta ger en god flexibilitet och möjlighet att anpassa insatser efter de underliggande behoven.
- EKF:s breda inriktning (från AI och digitalisering till rymdfrågor, bioteknik, försvar och hälsa) minskar risken för oönskade inlåsnings effekter.

Punkter där Tillväxtanalys ser behov av förtydligande

- Tillväxtanalys instämmer i att stöd kan vara motiverade, i synnerhet om de hanterar ett marknadsmisslyckande. Tillväxtanalys ser inte att det tydliggjorts vilka marknadsmisslyckande som programmet avser hantera och hur dessa ska identifieras.
- Tillväxtanalys instämmer i att stöd och åtgärder även kan motiveras av säkerhetsskäl, strategiska skäl och resiliens. Tillväxtanalys noterar att det är avgörande för vilka insatser som ska prioriteras att dessa överväganden och hur de bör balanseras mot andra mål tydliggörs.
- En utmaning med olika former av stödinsatser är att de riskerar att motverka nödvändig strukturomvandling och riskerar att snedvrider konkurrensen i ekonomin. Tillväxtanalys ser att förtydligande och riktlinjer om hur dessa utmaningar tydligare skall hanteras som en prioriterad fråga.

Punkter där Tillväxtanalys ser att förslaget kan stärkas

En evidensbaserad ansats

Förslaget är tydligt i termer av tilldelnings- och urvalskriterier. Av de dokument som hittills presenterats anges att ex-post-utvärderingar ska genomföras enligt EU:s Better Regulation-ramverk och EU:s budgetförordning. Däremot förkommer inga specifika krav på kausala ex-post utvärderingar.

Utvärderingar är av central betydelse för att insatser skall kunna utformas på bästa möjliga sätt, en evidensbaserad politikansats. Baserat på detta ser Tillväxtanalys kausala ex-post utvärderingar som en nyckelkomponent för ett långsiktigt framgångsrikt program.

Tillväxtanalys förespråkar därför följande tillägg.

- Huvudprincip: Insatser skall effektutvärderas.
- Undantag: Om en insats ej anses möjlig att effektutvärdera skall skälet till detta anges.
- Effektutvärderingar skall utföras av en oberoende utförare.
- Processutvärderingar kompletterar kausala analyser.

Kombinationen av oberoende effektutvärderingar och kvalitativa processanalyser (Mixed methods approach) tillvaratar både kvantitativa och kvalitativa erfarenheter vilket ger ett gott underlag för förbättrad programdesign.

Tillväxtanalys ser även att införandet av EKF kan ses som ett tillfälle att förespråka programdesign som tillåter utvärderingar via Randomiserade Kontrollexperiment (RCT). RCT:s ger den högsta graden av empirisk evidens och RCT baserade studier kan bidra med värdefull evidensbaserad kunskap om en insats för- och nackdelar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit analytiker Patrik Tingvall. I ärendets handläggning har även avdelningschef Marie Gartell medverkat.

Sverker Härd
Generaldirektör

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Telefon: 010-447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

Webb: www.tillvaxtanalys.se

Organisationsnummer: 202100-6164